

Delrapport 3

Evaluering av norm for lærertetthet

Oppfyller landets skoler regler om lærertetthet og kompetansekrav?
Hva bruker skolene de ekstra ressursene til, og hva mener rektorer om lærernormen og om rekruttering av lærere på kort og lang sikt?

RAPPORT | SIST ENDRET: 12.06.2020

Tittel:

Evaluering av norm for lærertetthet: Analyse av GSI og spørreundersøkelse til skoleledere og skoleeiere

Rapporten:

[Last ned rapporten hos NIFU \(PDF\)](#)

Forfatter:

Astrid Marie Jorde Sandsør, Rune Borgan Reiling, Asgeir Skålholt og Cathrine Pedersen

ISBN:

978-82-327-0466-8 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU

År:

2020

Rapportserie

Dette er tredje delrapport i serien. Se også:

Første delrapport:

[Evaluering av norm for lærertetthet](#)

Andre delrapport:

[Hva vet vi om effekten av økt lærertetthet på elevenes læringsutbytte?](#)

Fjerde delrapport:

Lærertetthet i koronapandemiens første år

Sluttrappen:

Evaluerer av norm for lærertetthet

NIFU evaluerer norm for lærertetthet i perioden 2019–2022. Dette er den tredje leveransen i oppdraget. Norm om lærertetthet bidrar til å regulere lærertettheten i landets skoler.

Da normen ble innført høsten 2018, ble det stilt krav om at det maksimalt skulle være 16 elever per lærer i ordinær undervisning på 1.–4. trinn og 21 elever per lærer på 5.–10. trinn.

Fra høsten 2019 ble normen innskjerpet, da med et krav om maksimalt 15 elever per lærer på 1.–4. trinn og 20 elever per lærer på 5.–10. trinn (Innst. 2 S, 2017–2018).

Se også vårt statistikknotat om lærernormen

Dette er en analyse av GSI og spørreundersøkelse til skoleledere og skoleeiere.

Hovedfunn

- Norm for lærertetthet har ført til en reduksjon i gruppestørrelse 2, både på små-skoletrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet.
- Det er de store kommunene og de store skolene som i størst grad påvirkes av norm for lærertetthet. Dette er de samme kommunene og skolene som opplever økt behov for lærere på grunn av befolkningsvekst.
- Lærernormen forsterker behovet for flere lærere ytterligere.
- Frem til nå ser det likevel ut til at skolene i stor grad har klart å rekruttere flere lærere.
- Normen ser ikke ut til å ha påvirket andelen lærere uten godkjent utdanning totalt sett.
- Det har ikke vært noen endring i andelen som har spesialundervisning eller særskilt språkopplæring etter at normen ble innført.
- Skoleeierne og skolelederne sier at de ekstra lærerne som rekrutteres for å oppfylle normen, i hovedsak benyttes til å styrke eksisterende grupper og til å styrke basisfagene.

Flere lærere

Tallgrunnlaget viser en stor økning i antall årsverk i både 2018/19 og 2019/2020, men at det fremdeles mangler ca. 700 årsverk for at alle skolene skal oppfylle normen. NIFU dokumenterer at skolene som ikke fylte lærernormen i 2017/2018 har hatt en betydelig nedgang i gruppestørrelse 2 de to seneste årene, og at reduksjonen har vært særlig stor blant skolene som lå lengst unna normen i utgangspunktet. NIFU konkluderer at de fleste skolene har klart å redusere gruppestørrelse 2, og selv om ikke alle oppfyller normen, er de ofte ikke så langt fra å gjøre det.

Sterk geografisk faktor

Normen har en sterk geografisk faktor. Blant kommunene med størst andel skoler (mer enn 40 prosent) som ikke oppfyller normen, finner vi de åtte mest folkerike kommunene, Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Bærum, Kristiansand, Drammen og Asker. Tre av ti skoleledere oppgir at de har rekruttert lærere som en følge av norm for lærertetthet, likevel oppgir 70 prosent av skolelederne at det største rekrutteringsbehovet oppstår fordi mange lærere nærmer seg pensjonsalder. Størst er rekrutteringsbehovet i Oslo og (tidligere) Akershus.

Slik benyttes de ekstra lærerressursene:

Skoleledere rapporterer at de ekstra lærerressursene i hovedsak brukes inn i eksisterende grupper, til intensivkurs på 1.–4. trinn, og til å redusere gruppestørrelsen i enkelte fag. Andelen skoleledere som bruker de ekstra ressursene til intensivkurs, øker fra 43 prosent i 2018 til 48 prosent i 2019. Dette har sannsynligvis sammenheng med Stortingets vedtak om intensivopplæring for elever på 1. til 4. trinn. NIFU finner at assistentbruken går ned på skolene som har ansatt flere lærere på grunn av norm for lærertetthet. Dette kan tyde på at lærernormskoler kutter i andre utgifter ved å redusere bruken av assistenter.